

Centre d'Estudis Locals

Des Migjorn Gran a Sant Agustí Vell

El passat 21 d'abril ens vam trobar as Migjorn Gran per caminar entre el poble i Sant Agustí Vell. Primer vam deixar els cotxes a l'aparcament des Brucs, a Sant Adeodat.

Vam començar la visita al propi poble des Migjorn Gran. La urbanització de Binicodrellet, l'any 2007, va treure a llum restes d'època romana. Allà hi vam veure els murs i els dipòsits de forma quadrada, fets amb *opus signinum*, el fang utilitzat pels romans. S'hi van trobar fragments de ceràmica fetes entre els segles II i VIII. Aquells dipòsits servien per contenir líquids i la ceràmica prové del nord d'Àfrica, el llevant espanyol i Eivissa, cosa que desmuestra un comerç actiu a l'època. A la vegada aquestes restes fan pressuposar que ens trobam possiblement davant les restes d'una vil·la romana amb infraestructures de producció agrària.

Vam recordar els inicis del poble, quan pertanyia a la parroquia de Sant Bartomeu, i els diferents noms del terme municipal on estava encabit l'actual es Migjorn Gran.

Arribats al pla de l'Església, vam conèixer la petició dels primers migjorners per construir un oratori, per evitar anar a escoltar missa cada diumenge a Ferreries, acoseguida l'any 1769; després seria destinat a vicaria i erigida la paròquia l'any 1812. En poc més de mig segle el nucli urbà es va consolidar com a poble per a les famílies establertes en aquell entorn. Al costat vam veure l'accés al refugi antiaeri construït durant la Guerra Civil.

Vam seguir caminant fins al cementeri, passant per la tanca de sa Creu des Pujolet de Binicodrell; el centre educatiu dedicat a Francesc d'Albranca; el lloc de Binicodrell de Darrere, on els frares agustins van donar un impuls a la zona durant el segle XVII i fins a arribar al cementeri. Allà vam explicar la Ruta Albranca que el CEL realitza cada estiu, la construcció del cementeri, l'existència d'un cementeri laic i la importància del mil·liari o pedra commemorativa d'Alcaidús regalada a Francesc Camps i Mercadal.

Llavors, vam caminar pel camí de Binigaus, passant pel talaiot des Mestall, sa Vinya des Metge Camps i els llocs de Binigaus Vell i Binigaus Nou, davallant fins prop de Camí de

Cavalls. Vam prendre pel barranc de Binigaus fins arribar a la cova des Coloms. Vam explicar la troballa de restes prehistòriques a la cova entre finals del segle XIX i principis del segle XX i vam reviure una excursió d'alaiorencs a la cova l'any 1913 a través d'una notícia de la revista migjornera *Llum Nova*.

Allà mateix vam explicar també alguns topònims de la zona, com Binigaus i Binicodrell. Segons Coromines, en aquests dos casos, com en altres sis o set que hi ha Menorca, el *Bini*, procedent de *Beni*, seria una forma arabitzada de la paraula llatina *PINNA* 'penya', de manera que Binigaus (nom de dos llocs, la platja i el barranc) procediria de *PINNA IPSOS CAVOS* 'Penya dels caus' per la gran quantitat de coves que hi ha. Binicodrell era un lloc molt extens, del qual es van segregar altres grans llocs: Santa Clara, Santa Mònica, Sant Agustí, Sant Adeodat, Sant Tomàs, Sant Francesc, Son Saura i es Pinaret. El topònim probablement (Coromines-Mascaró) vindria de *PINNA QUADRELLA* 'roca quadrada o escairada', potser al·ludint a l'escull. La platja de Sant Adeodat (San Adeodato, nom que se li donà quan es va urbanitzar) es diu també, i originalment, platja de Binicodrell.

Per acabar vam visitar el talaiot de Sant Agustí, on l'arqueòleg Ismael Moll Pelegrí ens va comentar les característiques d'aquesta construcció, que la fan única, i també les excavacions que s'hi han duit a terme. El talaiot, d'uns 3.000 anys d'antiguitat, és un dels més monumentals de Menorca i és un dels pocs que presenta una cambra accessible. Allò que el fa únic són les bigues d'ullastre originals, que s'han conservat gràcies al microclima que es genera a l'interior.

Les excavacions van posar al descobert el corredor d'accés al talaiot, que hauria quedat tapat entre els segles V i II aC. Les excavacions també han recuperat les restes de les cases adosades al talaiot i els hipogeus meridionals. Molt interessant també va ser l'explicació de la possible relació que hi hauria entre els talaiots i l'aigua, que era un bé fonamental per a la subsistència. Va ser una troballa molt profitosa per entendre un poc més la prehistòria de l'illa.